

รายงานการประชุม
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔
เมื่อวันอังคารที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔
ณ ห้องประชุมอรรถไกรวัลที (ชั้น ๑)
อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

๑. นายองอาจ คล้ามไพบูลย์
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๒. นายธีรภัทร สันติเมทนีดล
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
แทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๓. พลโท ชชาญ โกมลศิริ
รองเจ้ากรมเสมียนตรา กรมเสมียนตรา
แทนปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
๔. นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๕. นายณวัฒน์ โชติกุล
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
แทนปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๖. นายธนา เวสโกสิทธิ์
รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
แทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๗. นายสมคิด ใจยิ้ม
ที่ปรึกษากฎหมาย
แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๘. นายกมล บัวสวรรค์
ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย
แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ

๙.	นายนิพนธ์ ฮะกิมิ
กรรมการร่างกฎหมายประจำสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๑๐.	นายอนุสรณ์ สุขแสงทอง
ที่ปรึกษาระบบราชการ
แทนเลขาธิการ ก.พ.	กรรมการ
๑๑.	นายประยุทธ์ เมทินีรักษ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
แทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
๑๒.	นางอมาสิวี สอาดเยี่ยม
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
๑๓.	นายทวีศักดิ์ ปานเสมศรี
ผู้อำนวยการสำนัก ๑๐
แทนผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	กรรมการ
๑๔.	นางรวมพร วุฒิสงห์ชัย
ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ
แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๑๕.	นายกิตติศักดิ์ ประกิต	กรรมการ
๑๖.	นายขวัญชัย วศวงศ์	กรรมการ
๑๗.	นายชูชัย ศุภวงศ์	กรรมการ
๑๘.	นายครรชิต มัลลียงค์	กรรมการ
๑๙.	นายทศพร ศิริสัมพันธ์	กรรมการ
๒๐.	นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๒๑.	นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์	กรรมการ
๒๒.	นางวนิดา สักการโกศล
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	เลขานุการ
๒๓.	นางศิริกุล ปัญญาติลก
ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและวิเคราะห์
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ กรรมการ	ติดตามการ
๒. นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ	ติดตามการ
๓. นายนคร เสรีรักษ์ ผู้ช่วยเลขานุการ	ติดตามการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายนิศาล จันทรตระกูล	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
๒. พันโท เกรียงศักดิ์ มิตรประसार	กระทรวงกลาโหม
๓. พันโท พัฒนชัย พัฒนเจริญ	กระทรวงกลาโหม
๔. ร้อยโทหญิง ณัฐพันธ์ ทรัพย์แสง	กระทรวงกลาโหม
๕. นางจินตนา วณิชกิจเกื้อผล	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
๖. นางสมศรี ศรีอารียวงศ์	กระทรวงมหาดไทย
๗. พันตำรวจโท วรท วิเชียรสรรค์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. นางสาวกัคพิชา จันทศิริ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. นายวิริยะ รามสมภพ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๐. นางสาวอรฉัตร จันทรัตน์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๑. นายยศวัฒน์ พัฒนธีระนันท์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๒. นางวศินี ทองนวล	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๓. นางสาวลักขณา ศรีผุดผ่อง	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๔. นางพรชนก เชื้อวงศ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๕. นางสาวสังวาลย์ เอี่ยมสอาด	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๖. นางสุรีย์ ทินกร	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๗. นางศิริพร อุดมโชคชัย	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๘. นางสาววันดี เรืองงาม	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๙. นางสาวยิ่งลักษณ์ สมศิริ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๐. นางสาวรณิ ศิลาวิลาศภักดี	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๑. นายเฉลิมพล เลียบทวี	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๒. นางสาวกมลทิพย์ หอมสุวรรณ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๓. นางสาวจิราพรรณ จันทสร	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๔. นางมณีนรัตน์ ปัญจสิริวรรณ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๕. นางสาวผาณิต รุ่งวิทยา	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๖. นางสาวสุกัญญา วงศ์รัตนชัย	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒๗. นางสาวปศิญา เชื้อดี	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๘. นายอิศเรศ อิศโรสกุล	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๙. นางสาวมานิตา เถลิ้มทรงศักดิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๐. นางสาววรรณา ตรีมหาโชค	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๑. นายชำนาญ เตือนวีระเดช	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๒. นายปรัชญา กลับเพิ่มพูน	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๓. นางสาวจรรยาภรณ์ ภูมัย	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๔. นางณัฐรดี เล็กรังสรรค์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๕. นางสาวนันทชพร สุวรรณรักษ์กุล	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๖. นางสาวกาญจนา เพื่องแพรว	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายองอาจ คล้ามไพบูลย์) ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานฯ แจ้งว่า ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมมีมติให้นำวาระเรื่องการดำเนินการของคณะกรรมการพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นการเฉพาะ โดยให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าวเป็นการเร่งด่วนภายใน ๒ สัปดาห์ จึงได้มีการประชุมในวันนี้

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ขอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณาการดำเนินการของคณะกรรมการพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

มติ ที่ประชุมมีมติรับรองรายงานการประชุมฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา การดำเนินการของคณะกรรมการพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

การพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอมี ๒ ด้านที่สำคัญ คือ ปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับด้านกฎหมาย และปัญหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติโดยตรง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาจากข้อเสนอต่าง ๆ ที่หน่วยงานเสนอมามีข้อสรุปได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเห็นว่าประเด็นที่ต้องพิจารณาในหลายมาตรา เช่น มาตรา ๔ ซึ่งความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งในการพิจารณาแก้ไขร่างกฎหมายของคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ที่ผ่านมามากหลายชุดในสมัยของ รองศาสตราจารย์ อธิปไตย ศรีรังสรรค์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในขณะนั้น และร่างกฎหมายของนายเจียรชัย ณ นคร ได้กล่าวถึงมาตรา ๔ ว่า ควรมีการแก้ไขเรื่องของคำนิยามข้อมูลข่าวสาร และหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะคำนิยามของหน่วยงานของรัฐจะมีปัญหาเรื่องสภาพการบังคับใช้ในปัจจุบันกับองค์กระโษระตามรัฐธรรมนูญ และข้อเสนอต่าง ๆ ที่หน่วยงานเสนอมามีข้อสรุปได้ดังนี้

มาตรา ๔ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖ เกี่ยวกับสังกัด สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรมีความเป็นอิสระมากขึ้น

มาตรา ๑๕ วรรคสอง เรื่องการใช้ดุลยพินิจ เห็นว่า ควรมีความชัดเจนมากขึ้น

มาตรา ๑๗ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเสนอคำคัดค้านภายใน ๑๕ วัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการขอข้อมูลข่าวสารที่มีความจำเป็นเร่งด่วนได้ อาจต้องมีการทบทวนอีกครั้ง

มาตรา ๒๗ องค์ประกอบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เห็นว่าเป็นองค์ประกอบที่ใหญ่เกินไป ควรมีการพิจารณาปรับปรุงให้มีความกะทัดรัดมากขึ้น ให้มีการทำงานที่คล่องตัวมากขึ้น

มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๐ การลงโทษผู้ที่ไม่มาให้ถ้อยคำ ยังไม่มีบทลงโทษสำหรับหน่วยงานที่ไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย แม้ว่าในมาตรา ๓๗ วรรคสอง จะให้อำนาจต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารว่า คำวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด แต่ไม่มีบทลงโทษทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่า มีหน่วยงานหลายแห่งไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย เช่น

มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ขอข้อมูลต้องการคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและต้องการขอเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อประกอบการชี้แจงต่อคณะกรรมการสอบสวน แต่มหาวิทยาลัยมหิดลไม่เปิดเผยข้อมูล เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำสั่งว่าสมควรให้เปิดเผยข้อมูล แต่มหาวิทยาลัยมหิดลไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว จนกระทั่งผู้ขอข้อมูลได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ศาลได้มี

คำพิพากษาว่าเป็นเรื่องภายในมีการปฏิบัติงานอย่างล่าช้า เรื่องนี้เป็นอีกกรณีหนึ่งที่ต้องเสนอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบในรายละเอียดต่อไป

กรณีกองทัพอากาศไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลคะแนนสอบของนักบิน ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสั่งให้เปิดเผย ได้มีการเตือนไปแล้วแต่หน่วยงานก็ยังไม่เปิดเผยข้อมูล เรื่องนี้เป็นอีกกรณีหนึ่งที่ต้องเสนอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบในรายละเอียดเช่นกัน

กรณีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลงาน ปัญหาอยู่ที่ผู้ปฏิบัติและผู้ขอข้อมูลเข้าใจไม่ตรงกัน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้ให้ข้อมูลไปแล้ว แต่ผู้ขอข้อมูลบอกว่าข้อมูลที่ให้ไม่ตรงกับคำขอ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเข้าไปตรวจสอบว่าข้อมูลที่ต้องการคือข้อมูลใด ซึ่งขณะนี้ได้มีการเปิดเผยข้อมูลเรียบร้อยแล้ว โดยสรุปกระบวนการเปิดเผยข้อมูลกรณีนี้ใช้เวลาเกิน ๗ วัน ตามที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนด ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญ

อีกปัญหาหนึ่งคือ องค์การอิสระไม่ยอมปฏิบัติตามคำวินิจฉัย เช่น กรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ขณะนี้เรื่องอยู่ที่อัยการแล้ว เป็นต้น บางหน่วยงานเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเรียกมาหรือให้ส่งข้อมูล จะประวิงเวลาค่อนข้างนาน ทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารล่าช้า เป็นประเด็นที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการเกิดประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเป็นผู้ดำเนินการต่อไป

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า ควรพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

๑. การแก้ไขกฎหมาย ที่เป็นปัญหาอุปสรรคของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. ปัญหาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรเริ่มพิจารณาประเด็นการแก้ไขกฎหมายที่เป็นปัญหาอุปสรรคของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเคยมีร่างกฎหมายอยู่แล้ว ๒ ฉบับ คือ สมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่ นายเถียรชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) รวมทั้งฝ่ายเลขานุการฯ ยกขึ้นมามีเห็นด้วยหรือไม่ ประเด็นใดบ้าง อีกประเด็นหนึ่ง คือ ปัญหาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อสังเกตที่จะต้องพิจารณา คือ ปัญหาของหลักการ เมื่อมีการพิจารณาหลักการ คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายจะพิจารณาได้เร็วขึ้น

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหาไม่ได้อยู่ที่กฎหมายแต่ปัญหาอยู่ที่บุคคลผู้ใช้กฎหมาย และความรู้ในการใช้กฎหมาย ในเชิงหลักการประเด็นใหญ่ คือ การปรับโครงสร้างของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรจะปรับอย่างไร ครั้งแรกสมัย นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์ศานต์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (ในขณะนั้น) ได้เสนอว่า เนื่องจากมีข้อทักท้วงจากกรรมการองค์กรอิสระ ขอให้จัดสัดส่วนจากผู้แทนของหน่วยงานบริหารส่วนกลาง ผู้แทนจากหน่วยงานอิสระ และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็น ๓ ส่วน แต่ไม่ได้มีการแก้ไข ต่อมา มีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งได้เสนอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีส่วนในการเป็นกรรมการ ซึ่งเป็นข้อเสนอที่หลายฝ่ายเห็นด้วย เป็นประเด็นที่ควรพิจารณา หลักการใหญ่เดิมมีการพิจารณาว่าโครงสร้างปัจจุบันเป็นโครงสร้าง Cabinet Commission คือให้หน่วยราชการขึ้นตรงต่อคณะรัฐมนตรีเป็นส่วนใหญ่ หรืออยู่กับภาคบริหารเป็นกรรมการ เพื่อให้อำนาจผูกติดอยู่กับกรรมการชุดนี้ เมื่อมีมติเรื่องหนึ่งเรื่องใดกรรมการสามารถสั่งการไปถึงหน่วยงานราชการในสังกัดของตนได้ทันที เพราะถ้าไม่มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นกฎหมายจะไม่ได้รับการผลักดันไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอีกประเด็น คือ ความเป็นอิสระของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตั้งแต่เริ่มตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เดิมจะให้เป็นสำนักงานเชี่ยวชาญพิเศษ หมายความว่า เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวนน้อยที่มีประสิทธิภาพและมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อผลักดันงานด้านธุรการและวิชาการได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการประสบปัญหา ๒ ด้าน ที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นอย่างมาก คือ ความเป็นอิสระ และงบประมาณ

ในประเด็นนี้จะให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นอย่างไร มี ๒ ประเด็น คือ

๑. ยกฐานะให้เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นงานบริหารส่วนกลาง

๒. ไม่ต้องอยู่ในงานบริหารส่วนกลาง แต่ให้เป็นหน่วยงานอิสระหรืออยู่กับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรื่องอื่น ๆ เช่น นิยามของข้อมูลข่าวสารของราชการ องค์กรอิสระต่าง ๆ เป็นปัญหารอง ปัญหาหลัก คือ โครงสร้างของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และปัญหาขององค์กรอิสระไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย เป็นต้น

ประธานฯ ชี้แจงว่า ที่นำเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อที่จะได้พิจารณาให้ตรงประเด็นมากที่สุด นอกเหนือจากปัญหาอุปสรรคของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และหลักการที่นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) เสนอมา ที่ประชุมมีความเห็นอย่างไร ฝ่ายเลขานุการฯ จะได้นำบันทึกไว้ เรื่องการแก้ไขกฎหมายถ้าที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันจะมีการดำเนินการตามนั้น

นายเอียร์ชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า หลักการในสมัยที่
ทำกฎหมายข้อมูลข่าวสารปี ๒๕๓๔ มีหลักการสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. มีกฎหมายขึ้นมาเพื่อรับรองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน
เพื่อประชาชนสามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง

๒. ใช้กฎหมายเป็นกลไกกระตุ้นการมีส่วนร่วม

๓. เพื่อคุ้มครองข้อมูลข่าวสารซึ่งมีนัยสำคัญบางประการ เช่น ข้อมูลข่าวสาร
ที่เกี่ยวกับความลับของราชการ และคุ้มครองข้อมูลที่สำคัญของเอกชน คือ เรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งที่ผ่านมายังไม่เป็นระบบ ในระเบียบงาน
สารบรรณเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ มีการจัดกลุ่มข้อมูลข่าวสารจำแนกตามตัวอักษร และมีการพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่อง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้หายไป มีการจัดกลุ่มข้อมูลข่าวสารแบบหยาบ ๆ เช่น หมวด
กฎหมาย หมวดการเงิน หมวดบุคคล ตามระเบียบงานสารบรรณ และต่อเนื่องมาจนถึงรัฐบาลนายชวน
หลีกภัย (ในขณะนั้น) ได้รับหลักการ กรอบวิสัยทัศน์ไม่ได้แตกต่างกัน ในส่วนของการรับรองสิทธิโดย
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ไม่ว่าจะเป็นประเทศใดก็ตาม ยืนยันหลักการในเรื่องการรับรองสิทธิ
ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต้อง
ประเมินให้ชัดเจนว่าการมีกฎหมายรับรองสิทธิ รวมทั้งการมีรัฐธรรมนูญเป็นแม่แบบใหญ่ การรับรองสิทธิ
ได้รับผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด ประชาชนรู้ถึงสิทธิ และสามารถใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมมากน้อย
เพียงใด ก่อนที่จะนำไปสู่การแก้ไขในรายละเอียด

เรื่องการใช้กฎหมายเพื่อกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการสะท้อนอยู่ในมาตรา ๗ กับมาตรา ๙ คือกำหนดบทบาทของรัฐว่า
จะต้องจัดส่งข้อมูลข่าวสารบางประเภทส่งโรงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ต้องจัดเตรียมสถานที่ให้ประชาชน
เข้าตรวจค้นข้อมูลข่าวสารบางประเภทที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๙ ซึ่งสองเรื่องนี้ จากการที่ได้ไปทำงาน
วิจัย โดยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตลงไปสำรวจ สมัยแรกที่ทำเรื่องการจัดเตรียมข้อมูลตามมาตรา
๙ รวมทั้งเกิดแนวคิดเรื่องศูนย์ข้อมูลข่าวสาร แล้วผนวกเรื่องนี้เป็นเรื่องเดียวกัน ผลสัมฤทธิ์ออกมาในระดับต่ำ
ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ มาตรา ๙ ไม่ได้กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามาสนใจในกิจกรรมของรัฐเท่าใด
ในเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลมีการตื่นตัวมากขึ้นและมีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมาก เหตุผล
สำคัญ คือ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล อะไรที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลก็ปิด
หมดโดยไม่ได้คำนึงถึง วัตถุประสงค์การมีกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ สิ่งแรกที่ต้องทบทวนถ้าจะ
ปรับปรุงกฎหมาย คือ หลักการหรือเป้าหมายที่คาดหวังไว้ปัจจุบันบรรลุเป้าหมายหรือไม่ จึงได้มีการพยายาม
ผลักดันว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรจะใช้กลไกในลักษณะเชิงรุก โดยใช้มาตรา ๙
ให้มากขึ้น เพื่อผลักดันข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น และกระตุ้นความสนใจของประชาชนให้มากขึ้น

นายกมล บัศวรค์ (ผู้แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์) ให้ข้อสังเกตว่า องค์ประกอบสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ มีทั้งหมด ๔ ส่วน คือ

๑. คณะกรรมการชุดนี้ เป็นเรื่องกำหนดนโยบาย ไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติ
๒. ส่วนผู้ปฏิบัติคือสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
๓. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นผู้ดูแลเพื่อให้เป็นไป

ตามกฎหมาย

๔. ผู้ปฏิบัติจริง ๆ คือหน่วยงานราชการต่าง ๆ

องค์ประกอบสำคัญ ๔ ส่วนนี้ องค์การที่เป็นหลักคือหน่วยงานราชการต่าง ๆ หน้าที่หลักของคณะกรรมการชุดนี้ คือ การเปิดเผยข้อมูล หรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งปัญหาที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณา ส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากการพิจารณาของคณะกรรมการชุดนี้ หรือสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาปริมาณ ปัญหาบุคลากร ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับหลักการ ปัญหาใหญ่ ๆ ที่เกี่ยวกับหลักการ เมื่อการปฏิบัติเกิดขึ้น ผู้ที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลหรือปฏิบัติ กลับไม่ยอมปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ประวิงเวลา ทำเป็นไม่รู้ และเรื่องเข้าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วทำเพิกเฉย ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ต้องให้ความสำคัญ เมื่อเกิดปัญหาเหล่านี้ควรแก้ไขอย่างไร ซึ่งมี ๒ แนวทาง คือ แนวทางแก้ไขในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกกฎระเบียบต่าง ๆ และเรื่องการแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติต้องทำตามกฎหมาย ขณะนี้กฎหมายไม่มีเรื่องของภาคบังคับ ซึ่งควรให้ความสำคัญและพิจารณาในหลักการเป็นหลักว่าควรทำอย่างไร เพราะทุกวันนี้การทำงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการปฏิบัติงานอย่างค่อนข้างมีประสิทธิภาพ เพียงแต่ประสบปัญหาเรื่องงบประมาณ และบุคลากร สิ่งที่ยอยากจะพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับหลักการว่า ควรจะให้ความสำคัญกับส่วนใด ส่วนประเด็นปลีกย่อยเกี่ยวกับเรื่องกำหนดงบประมาณเป็นเรื่องรายละเอียดที่จะกล่าวอีกครั้ง

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ดังนี้

๑. ประเด็นเรื่องโครงสร้างของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีอยู่ ควรเพิ่มองค์ประกอบผู้แทนองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีผู้แทนกระทรวง กรม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ส่วนโครงสร้างของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผ่านกระบวนการอย่างที่ทำมาในอดีต คือ ในสมัยคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (ในขณะนั้น) คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีความเป็นอิสระ และทำหน้าที่ได้อย่างดี ต้องพิจารณาหน้าที่ว่ามีหน้าที่ทำอะไร

๒. เรื่องสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังควรอยู่ในระบบราชการแต่ต้องเป็นส่วนราชการแบบใหม่ ถ้าพิจารณาตามองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ๗ องค์การ จะบัญญัติว่าสามารถมีความอิสระในการบริหารงานบุคลากรและงบประมาณ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ศาลปกครอง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งจะมี ความเป็นอิสระมากขึ้นในการดำเนินงาน

๓. เรื่องกระบวนการสรรหาบุคลากร ต้องเป็นบุคลากรที่อยู่ในโครงสร้างของรัฐ ทั้งหมด ซึ่งตำแหน่งผู้อำนวยการหรือเลขานุการ หรือรองเลขาธิการ ต้องมีกระบวนการสรรหาที่เปิดกว้าง ต้องปรับปรุงทั้งหมด ต้องระบุในกฎหมายที่เสนออยู่ในขณะนี้

๔. เรื่องหลักการและวิธีการทำงานนอกเหนือจากการทำงานเชิงรุก คือให้เปิดเผย การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้เปิดเผยเรื่องสิ่งแวดล้อม และให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ที่เหลือต้องเปิดเผยทั้งหมด ถ้าสาระสำคัญอยู่ในกฎหมายคิดว่าในทศวรรษที่ ๒ น่าจะทำได้ เรื่องความมั่นคงที่เป็นข้อมูลรัฐก็เป็นเรื่อง สำคัญ

นายกิตติศักดิ์ ปกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า จะต้องพิจารณา เรื่องปัญหาและอุปสรรคคือจะแก้กฎหมายหรือไม่ ปัญหาอุปสรรคมี ๒ ส่วน คือ

๑. ปัญหาอุปสรรคที่ต้องแก้กฎหมาย แก้ไขได้โดยฝ่ายบริหารเรื่องยุทธศาสตร์ ต้องอยู่กับรัฐบาล ประธานฯ เสนอว่า ควรมีการแก้กฎหมายหรือไม่ และจะแก้กฎหมายในประเด็นใด

๒. ปัญหาการปรับกลไกการบริหารงานจะมีการกล่าวถึงในครั้งต่อไป เมื่อสิ้นสุด เรื่องกฎหมาย

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า ก่อนจะไปถึงเรื่องการแก้กฎหมาย ควรพิจารณาเรื่อง หลักการก่อนจะได้แก้ไขกฎหมายประเด็น ต้องเป็นความเห็นของที่ประชุมซึ่งไม่ใช่ความเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่า ในลักษณะของหลักการหรือโครงสร้างมีความเห็นตรงกันหรือไม่ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการแก้กฎหมาย อาจจะต้องมีการหยิบประเด็นยุทธศาสตร์หรือหลักการโดยตรง ถ้าเห็นตรงกันจะได้นำไปปรับแก้ไขและ ทำงานได้ถูกต้อง

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ถ้าจะให้ เป็น ยุทธศาสตร์ควรจะเสนอ ๒ ระยะ คือ

๑. ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาระยะสั้น เสนอเป็นโครงการยกระดับเรื่อง ความโปร่งใสด้านข้อมูลข่าวสาร เสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ขออนุมัติงบประมาณ ๓ ปี ว่าจะต้องมีการ เพิ่มขีดสมรรถนะของระบบการทำงานเพื่อที่จะไปกระตุ้นหน่วยงานราชการ โดยปรับระบบการทำงาน ถ้ารัฐบาลนำเสนอเรื่องนี้ต่อคณะรัฐมนตรี จะมีประโยชน์มาก แต่ต้องเขียนโครงการให้ชัดเจน เพราะ จะต้องผูกพันงบประมาณเป็นเวลา ๓ ปี

๒. ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาระยะยาว การปรับในเรื่องกฎหมายและ บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้เคยเสนอคณะรัฐมนตรีไปแล้ว คือ ให้ องค์การตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร คล้ายกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า

๑. ถ้าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติเกี่ยวกับเรื่องยุทธศาสตร์ ถ้าโครงสร้างที่จะทำให้ทั้งประเทศมีความโปร่งใส มีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องมียกงบประมาณอาจจะ ๕ % ของงบประมาณเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานทั้งหมดมาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ไม่เพียงแค่ปรับยกระดับให้โปร่งใสขึ้นเท่านั้น ต้องมีการจัดโครงสร้างไปในทางเดียวกันทั่วประเทศคิดว่าอาจใช้เวลาประมาณ ๓ - ๕ ปี

๒. ในเรื่องของกฎหมาย ควรแก้ไขให้เสร็จสิ้นก่อน แล้วจึงพิจารณาถึงเรื่องยุทธศาสตร์ต่อไป

นายนิพนธ์ ะกิมิ (ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา) ให้ข้อสังเกตว่า ถ้ามีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย การแก้ไขกฎหมายมีอะไรติดขัดที่ทำให้สิ่งที่ต้องการทำไม่สามารถบรรลุผลได้ งานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นงานที่มีขนาดใหญ่ องค์กรน่าจะมีขนาดใหญ่ตามไปด้วย บุคลากรน่าจะสอดคล้องกับการกิจในการที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ การแก้ไขกฎหมายอาจไม่มีความจำเป็นหากได้้อตราคำสั่งและงบประมาณที่เพียงพอ ส่วนรายละเอียดของกฎหมายหากมีมติว่าควรแก้ไขก็จะให้ความเห็นในแต่ละประเด็นต่อไป

นางรวมพร วุฒิสงห์ชัย (ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ) ให้ข้อสังเกตว่า เรื่องการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ควรต้องทำในประเด็นที่สำคัญคือ องค์ประกอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะกล่าวถึงเรื่องงบประมาณ มีข้อเสนอของกรรมการหลายท่านว่าถ้าจะเป็นกรมคงจะยาก ถ้าเป็นหน่วยงานอิสระ ไม่เข้าใจเกี่ยวกับความหมายของหน่วยงานอิสระของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึงเป็นรูปแบบขององค์กรมหาชนใช่หรือไม่ งานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นลักษณะที่ติดตามและให้คำแนะนำกับหน่วยงานราชการ ผู้ปฏิบัติจริง ๆ คือส่วนราชการ หน่วยงานที่จะเกิดไม่ว่าจะเป็นกรม หรือองค์กรอิสระ เกรงว่าหน่วยงานจะไม่มากพอที่จะตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่ มีความเห็นจะให้ส่วนราชการส่งข้อมูลว่าอะไรที่เปิดเผยได้หรือไม่ได้มาที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหรือคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นผู้วินิจฉัยในเบื้องต้น และส่งกลับไปยังหน่วยงาน จะเป็นการลดปัญหาและแก้ไขปัญหามีเรื่องอุทธรณ์เข้ามาในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ถ้ามีประชาชนมาขอก็สามารถเปิดเผยและให้ข้อมูลได้ พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับข้าราชการ ที่เป็นปัญหาคือไม่แน่ใจว่าเปิดเผยไปแล้วถูกสอบสวนหรือไม่ อีกประการหนึ่งคือหัวหน้าหน่วยงานไม่มีความเชี่ยวชาญที่จะตัดสินใจได้ว่าควรเปิดเผยหรือไม่ เช่น สำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยงานที่ไม่ซับซ้อนพร้อมที่จะเปิดเผยได้ แต่มีบางกรณีที่ไม่แน่ใจว่าเปิดเผยได้หรือไม่ และจะส่งให้นิติกรของสำนักกฎหมายเป็นผู้ตีความ แต่นิติกรก็ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญด้านนี้โดยตรง เพราะฉะนั้นการทำงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารไม่ได้อยู่ที่หน่วยงาน แต่อยู่ที่บุคลากรในหน่วยงาน วิธีแก้ไขคือส่งข้อมูลที่มีให้กับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เพื่อพิจารณาว่าข้อมูลใดสามารถเปิดเผยได้หรือไม่ ส่วนเรื่องงบประมาณที่จะนำมาสนับสนุนในเรื่องการให้อตราคำสั่งค่อนข้างยาก

นายกมล บัศวรค์ (ผู้แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์) ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหาอยู่ที่ การปฏิบัติไม่ได้อยู่ที่องค์กร ถ้ามีการปรับจะเป็นเรื่องใหญ่ ปัญหาในการปฏิบัติขององค์กรภาครัฐ ควรจะมีนโยบายเป็นหลักว่าจะออกกฎหมายอย่างไร เช่น นายเอียร์ชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) กล่าวว่าควรเขียนให้ชัดเจน และมีบทลงโทษ การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเรื่องร้องเรียนมาก ปัญหานี้หน่วยงานภาครัฐไม่เข้าใจยังสามารถหาข้อแก้ตัวได้ เหมือนสำนักงาน ก.พ. เกี่ยวกับเรื่องการโยกย้ายเจ้าหน้าที่ใหม่ ๆ จะต้องได้รับถ่ายทอดจากบุคคลเก่า ๆ ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ไม่ยาก ถ้ามีการวินิจฉัยว่าไม่ให้อาจจะมีการร้องเรียน มีคำสั่งให้เปิดเผยอาจจะมีความจำเป็นที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐต้องมีความรับผิดชอบ ปัญหาในหลักการนี้จะทำอย่างไร เกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐอาจจะออกกฎหมายเพื่อให้การปฏิบัติได้ผลเป็นรูปธรรม

นายเอียร์ชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า หลักการต้องให้ชัดเจนว่า สิ่งที่ยกออกมาเพื่อให้บรรลุเจตนาหรือไม่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นกรรมการเชิงนโยบาย ไม่ใช่เป็นผู้ออกกฎระเบียบ (regulator) แต่เป็นกรรมการที่ยกออกมาเพื่อพิจารณาว่าต้องทำอะไรและเป็นตัวเสริมให้กระบวนการใช้สิทธิรับรู้ของประชาชนเกิดผล เช่น เรื่องมาตรา ๗ มาตรา ๘ ซึ่งเป็นบทบาทของรัฐที่จะต้องทำ ถ้าไม่ทำจะถูกร้องเรียน แต่มีปัญหาเรื่องเปิดเผยหรือไม่เปิดเผย คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่มีอำนาจ แต่เป็นอำนาจของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ฝ่ายเลขานุการฯ ไม่ใช่องค์กรในลักษณะของกรรมการ ตามกฎหมายนี้ กรรมการตามกฎหมายนี้ องค์กรคือกรรมการ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการทำหน้าที่ในการสนับสนุนทางวิชาการและทางธุรการ ข้อสำคัญ คือ ต้องมีหลักประกันการทำงานตามนโยบายของคณะกรรมการหรือหลักประกันความเป็นอิสระของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการออกกฎเกณฑ์ หรือระเบียบบางอย่างเพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานดำเนินการตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เท่านั้น ไม่ได้กำหนดกติกาเงื่อนไขที่เข้มงวดมากเกินไป อาจจะมีแนวปฏิบัติอะไรบางอย่าง ในแง่ของการพิจารณาว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการสมควรจะปรับแก้ไขหรือเดินหน้าอย่างไร หลักการสำคัญ ๆ ไม่ว่าจะเป็นฉบับที่เขียนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือฉบับปัจจุบัน ต้องตอบคำถามให้ชัดเจนก่อนว่า ผลสัมฤทธิ์คืออะไร ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการรับรองสิทธิการรับรู้และกลไก ในการวินิจฉัยเรื่องการรับรู้ ประสิทธิภาพสำเร็จพอสมควร แต่การทำงานเชิงรุกของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีปัญหา ต้องใช้มาตรา ๘ เป็นหลักในการทำงานเชิงรุก

นายเอียร์ชัย ทรัพย์นิรันดร์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า มี ๒ ประเด็น คือ เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย เป็นประเด็นที่ถูกหลีกเลี่ยงอยู่ตลอดเวลา ประเด็นที่สอง ผู้ที่จะมาใช้ประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้ คือ ข้าราชการ ในการโยกย้าย แต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน ถ้ากระบวนการใช้ โดยเฉพาะหน่วยงานราชการ ให้หัวหน้าหน่วยงานราชการเคร่งครัดกับเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ หน่วยงาน ตรงนี้จะก้าวหน้าไปได้เร็วขึ้น

นายนิพนธ์ ะกิมิ (ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา) ให้ข้อสังเกตว่า การที่บอกว่าเพื่อจะสร้างความโปร่งใสให้แก่ส่วนราชการจำเป็นจะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไม่ได้ได้แก่ แต่การที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในปัจจุบัน ไม่ได้หมายถึงจะทำให้ราชการไม่โปร่งใส ได้เข้ามาเป็นอนุกรรมการหลายชุด มองเห็นว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีไม่เพียงพอที่จะดำเนินการ ให้เต็มที่ ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งได้มาจากการร้องเรียน มีได้แค่เพียงแต่รวมเป็นหนังสือเพื่อเสนอกรรมการอย่างเดียว สามารถวิเคราะห์วิจัยได้มาก โดยรวมแล้วไม่เห็นความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย

นายอนุสรณ์ สุขแสงทอง (ผู้แทนเลขาธิการ ก.พ.) ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหา ในทางปฏิบัติส่วนราชการไม่เปิดเผย ในการใช้ดุลพินิจเพราะไม่มีอะไรที่จะคุ้มครองหรือเป็นแนวทาง ระยะเวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนอาจจะเป็นเรื่องที่ไม่สามารถจะตามตัวผู้รับผิดชอบข้อมูลได้ ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้า อาจเป็นอุปสรรคในการขอข้อมูล ถ้าจะให้รวดเร็วให้ส่วน ราชการกำหนดว่าข้อมูลที่มีอยู่ ณ ขณะนี้ เรื่องไหนเป็นปัญหาอุปสรรค เปิดเผยแล้วจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ ยกตัวอย่างมาแล้วให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของแต่ละส่วนราชการพิจารณาว่าทำได้หรือไม่ ถ้าทำได้ ก็กำหนดเป็นเรื่อง ๆ ไป เมื่อมีการขอข้อมูล ก็เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่สามารถที่จะดำเนินการได้คล่องตัว ซึ่งเป็นระยะแรก ยังไม่ได้มองถึงระยะยาวที่จะต้องวางเครือข่ายหรือโครงการใหญ่ ในกรณีที่คณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยไปแล้ว ปัญหาที่ส่วนราชการไม่ปฏิบัติตามน่าจะน้อยลง

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหาที่มีทั้งเชิงโครงสร้าง งบประมาณ บุคลากร และหลักการวิธีทำงาน ความซับซ้อนคงไม่ใช่การหาทางออกที่สามารถแก้ไขได้ ทันที อาจจะต้องดูทั้งระบบ ต้องไปพิจารณากฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพราะกลไกและ กระบวนการใช้มานานแล้ว และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาควรจะดีกว่านี้หรือไม่ ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตั้งแต่เริ่มแรก คิดว่าได้ผลในระดับหนึ่ง และที่ผ่านมาน่าจะดีกว่านี้ เรื่องโครงสร้างที่ประธานฯ เสนอเรื่อง คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะต้องเปิดพื้นที่ให้กับสื่อหรือภาคประชาสังคม คิดว่า เป็นความก้าวหน้า ซึ่งถ้าปรับโครงสร้างตรงนี้จะทำให้ดีกว่าเดิม เครื่องมือนี้ควรมีประสิทธิภาพมากกว่านี้ และเป็นเครื่องมือที่สร้างการป้องกันเรื่องความไม่โปร่งใส

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า ควรมีคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องการกักกฎหมาย โดยนำความเห็นนี้ให้คณะอนุกรรมการศึกษาเพิ่มเติม ส่วนเรื่องการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นอีก ประเด็นหนึ่ง ซึ่งต้องมาพิจารณาว่ามีอะไรบ้าง เรื่องไหนสามารถทำได้ต้องพิจารณาด้วยว่าขณะนี้ ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปตามกฎหมายและครอบคลุมมากน้อย ขนาดไหน อย่างไร เรื่องยุทธศาสตร์ในระยะสั้นของโครงการที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใสของราชการ เป็นช่องทางหนึ่งในการกระตุ้นสังคม โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้เสียมาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการ ประชาชนทั่วไปที่ใช้บริการข้อมูลข่าวสาร จะได้มีการกิจกรรมร่วมกันในเรื่องนี้ค่อนข้างจะเป็นรูปธรรม ชัดเจน ส่วนที่หลายท่านเสนอในเชิงนโยบายมาก ๆ เช่น นโยบายการเมือง อาจต้องแยกเป็นอีกประเด็นหนึ่ง ในเบื้องต้นเรื่องการกักกฎหมาย ทำให้มีส่วนในการปรับปรุงแบบการทำงานให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

ให้เกิดผลมากขึ้น รวมทั้งอาจจะปรับโครงสร้างบางส่วนด้วย มี ๒ เรื่องที่คิดว่าควรจะแก้กฎหมาย เรื่องที่หนึ่งคือ ขอให้ท่านที่ได้เสนอความคิดเห็นในส่วนนั้นได้สรุปประเด็นของท่านในเรื่องการแก้กฎหมาย ถ้าบอกได้ว่าเกี่ยวข้องกับมาตราใด จะได้นำไปดำเนินการ เรื่องที่สอง ต้องมีการตั้งคณะกรรมการในเรื่องที่จะนำความเห็นของที่ประชุมไปปรับแก้ร่างขึ้นมาให้สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า เรื่องหนึ่งที่ฝ่ายเลขานุการฯ ไม่ได้กล่าวถึง คือ ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นอิสระ เรื่องนี้เป็นประเด็นหรือไม่

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ชี้แจงว่า ได้กล่าวถึงการให้แก่มตรา ๖ แต่ไม่ได้เสนอตรง ๆ ว่า จะต้องเป็นอิสระหรือไม่ แต่กล่าวถึงการที่เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดความไม่อิสระในการดำเนินการ เพราะมีข้อจำกัดทั้งบุคลากรและงบประมาณ โดยความหมาย คือ ควรต้องมีการปรับปรุง แต่จะออกมาในรูปแบบใดต้องแล้วแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณา

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ประเด็นที่พิจารณาน่าจะมีมาตรา ๖ และมาตรา ๒๗ โดยหลักไม่จำเป็นต้องแก้ ถ้าแก้ต้องแก้หลักใหญ่หมายความว่า เป็นอิสระหรือเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ ข้อนี้ต้องโต้แย้งความเห็นของผู้แทนสำนักงานงบประมาณกับผู้แทนสำนักงาน ก.พ. เห็นไปในทำนองว่า ความจริงภาระงานไม่มากและไม่สามารถประสานงานได้ เรื่องนี้คิดว่าเป็นประเด็นใหญ่ ในต่างประเทศจะพบว่างานด้านนี้คืองานซึ่งเป็นคะแนนสำคัญขององค์กรของรัฐสมัยใหม่ว่าจะสามารถบริหารจัดการให้หน่วยงานของรัฐมีความโปร่งใสได้เพียงใด ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องภาระงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและเลขานุการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใหม่ทั้งหมด แม้กระทั่งเรื่องการแก้กฎหมายความเข้าใจถึงความสำคัญของระดับงาน ต้องทำความเข้าใจในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้ชัดเจน งานตามกฎหมายที่ยังไม่มีการแก้ไข เดิมงานที่ดึงอำนาจของคณะรัฐมนตรี อำนาจของกระทรวง กรมทั้งหมดซึ่งเป็นอำนาจเหนือข้อมูลข่าวสาร ดึงมาไว้กับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เหลือแต่เพียงอย่างเดียวคือคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใช้อำนาจเพียงผู้เดียวไม่ได้ ต้องให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วย ซึ่งนายเสียรชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) กล่าวว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่ใช่ผู้ออกกฎระเบียบ (regulating agency) ก็ถูกต้อง แต่เป็นองค์กรที่ทำการแทน (agency) เพราะคณะรัฐมนตรีไม่อาจริเริ่มกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารได้ถ้าไม่ได้คำแนะนำจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ บรรดา กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาความลับ การเปิดเผยความลับ การที่จะจัดการบริหารงานด้านข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสอดส่องดูแลของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ถ้าคณะรัฐมนตรีออกกฎเกณฑ์เองทำไม่ได้ ถ้าอยู่ในขอบเขตของกฎหมายนี้ นอกจากนั้นยังเป็นองค์กรตรวจสอบ (Auditing agency) คือสอดส่องดูแลทั้งระบบราชการ

ข้อสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ยังเป็นองค์กรทางด้านสังคม (union social agency) มีฐานะเทียบเท่าศาลปกครองชั้นต้น เพียงแต่ขณะนี้ศาลปกครองสูงสุดยังไม่ได้ออกข้อบังคับยอมรับว่า ถ้าเรื่องออกจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว ให้ขึ้นศาลปกครองสูงสุดได้ ถ้าสำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีไม่สามารถบริหารจัดการได้ต้องแก้กฎหมายให้เป็นองค์กรในระดับเดียวกันกับ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ของตนเองตามกฎหมาย วางระเบียบข้อบังคับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็น กึ่งองค์กรผู้ออกกฎระเบียบ (semi regulating) คือส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีเป็นผู้ออก กฎเกณฑ์เพราะต้องบังคับกับหน่วยงานของรัฐ แต่จะต้องจัดความสัมพันธ์กับหน่วยงานอิสระอื่นกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศาลให้ชัดเจน เพราะปัจจุบันวิธีการจัดการนั้นศาลยังไม่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ถ้าอยู่ระหว่างการพิจารณา ถ้าพ้นจากการพิจารณาแล้วก็อยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีปัญหาเพราะว่าสำนักงานศาลยุติธรรม จะอ้างว่าไม่ควรจะอยู่ใต้อำนาจของคณะรัฐมนตรี ถ้าคณะรัฐมนตรีออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่อ้างได้ไม่เต็มที่เพราะระเบียบที่คณะรัฐมนตรีประกาศใช้บังคับตามกฎหมาย ไม่ใช่บังคับตามอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยเหตุนี้จึงบังคับศาลได้ และบังคับกับองค์กรอิสระอื่น ได้อีก การแก้ไขมาตรา ๔ จึงไม่จำเป็น เพราะจบไปแล้ว ถ้าจะแก้ก็แก้ไขชัดเจนขึ้นแก้ไขเฉพาะมาตรา ๖ กับ มาตรา ๒๗ ถ้าจะแก้มาตรา ๖ คือแก้ไขให้เป็นหน่วยงานตามพระราชบัญญัติขึ้นมาใหม่แล้วใช้วิธีประสานงาน กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนประธานก็ต้องมีฐานะคล้ายกับผู้ตรวจการแผ่นดิน มีอำนาจ เช่นเดียวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ทำงานเป็นเสมือนกับผู้ตรวจการแผ่นดินทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ งบประมาณต้องเป็นอิสระ การบริหารบุคลากรต้องเป็นอิสระ ซึ่งต้องเป็นไปตามนโยบาย

สำหรับข้ออื่น ๆ เห็นว่าไม่ต้องแก้ไข เช่น ข้อที่มีผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นให้ ให้อำนาจกับหน่วยงานของรัฐ เพราะฉะนั้นหน่วยงานของรัฐทำอะไรได้ตามใจชอบ การใช้ดุลพินิจต้องใช้ ตามที่กฎหมายกำหนด และต้องมีเหตุผลประกอบเสมอ มาตรา ๑๕ กำหนดไว้ว่า

๑. ต้องเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เท่านั้น

๒. ต้องชั่งน้ำหนักประโยชน์ได้เสีย ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง ประโยชน์ได้เสียจากหน่วยราชการในการปฏิบัติงานของราชการ เท่านั้น

ส่วนที่สอง ประโยชน์ได้เสียอันเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ

ส่วนที่สาม ประโยชน์ได้เสียอันเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สามข้อนี้จึงจะสามารถใช้ดุลพินิจได้ ตามระบบและโครงสร้างที่มีอยู่ค่อนข้างดี

ส่วนเรื่องการจัดระบบสารบรรณ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเคยมี มติว่า มอบหมายให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับไปดำเนินการ ปัจจุบันยังไม่มีความคิดเห็น ในเรื่องนี้ ถ้าจะนำระบบสารบรรณไปไว้กับหน่วยงานที่จะตั้งขึ้นใหม่ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นอำนาจบริหารราชการ แผ่นดิน จะนำไปไว้กับอำนาจสอดส่องดูแลและอำนาจวางระเบียบกฎเกณฑ์จะทับซ้อนกัน เนื่องจากเป็น

คนละด้าน ถ้าทั้งหมดยังมองเห็นว่าการจัดการด้านข้อมูลข่าวสารเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์และสอดส่องดูแลในภาคบริหาร คำตอบจะเป็นว่าไม่ต้องแก้กฎหมาย เสนอว่าให้แยกออกจากกันและตั้งเป็นหน่วยงาน มีพระราชบัญญัติรองรับเป็นพิเศษ อำนาจหน้าที่เหมือนกับที่เป็นอยู่ทั้งหมด ส่วนใดที่เป็นปัญหาใช้วิธีประสานงาน เรื่องงบประมาณจะมีหรือไม่มี เมื่อตราเป็นกฎหมายแล้วก็เป็นเรื่องที่คุณรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบจัดทำงบประมาณ

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรทำคู่ขนานกันไป ทางที่หนึ่ง ตั้งข้อสมมุติว่ายังไม่มีมีการแก้กฎหมาย ถ้าไม่แก้กฎหมายนี้สรุปว่าใช้ได้ คำตอบคือจะปรับปรุงแก้ไขเรื่องอะไรบ้าง ต้องพัฒนาปรับปรุงเรื่องอะไรต่าง ๆ ฝ่ายเลขานุการฯ ควรจะรวบรวมประเด็นเรื่องนี้ขึ้นมาแล้วรีบตัดสินใจ ทางที่สอง ถ้าจะต้องมีการแก้กฎหมาย จะต้องพิจารณาและใช้เวลามาก ในความเห็น ไม่ต้องแก้กฎหมายจะต้องทำอะไรบ้างโดยเร่งด่วน แล้วเสนอมาตรการต่าง ๆ ออกมาทางงบประมาณมาแล้วปรับปรุง ขณะเดียวกันถ้ามีเวลาแก้ไขกฎหมายไปพร้อมกันด้วย ทำคู่ขนานกันไป

นายเอียรชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ทิศทางการแก้ไขกฎหมายใช้เวลานาน และต้องพิจารณามาก ลองให้ส่วนราชการกลับไปคิดว่าข้อมูลใดที่เปิดเผยได้ และให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของแต่ละหน่วยงานพิจารณาอาจจะช่วยได้ ถ้าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารแต่ละหน่วยงานพิจารณาว่าข้อมูลใดเปิดเผยได้ ก็จะส่งผลต่อเจ้าหน้าที่ในทางปฏิบัติที่จะเปิดเผย ประเด็นนี้เป็นเรื่องที่น่าจะทำให้ควบคู่กันไป ส่วนในเรื่องการแก้ไขกฎหมายยังมีเวลา

นายสรเสรีญ อัจจุมานัส (ผู้แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ให้ข้อสังเกตว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการออกระเบียบเป็นวิธีปฏิบัติของหน่วยงานได้ จะควบคุมหน่วยงานได้ต้องใช้อำนาจตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือกำหนดข้อมูลข่าวสารที่จะเปิดเผย อำนาจของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๒๖ (๓) ที่ออกระเบียบกฎกระทรวงหรือพระราชกฤษฎีกาต่าง ๆ ต้องตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอระเบียบให้คณะรัฐมนตรีอยู่ในมาตรา ๑๖ เกี่ยวกับชั้นความลับ และมาตรา ๒๖ เกี่ยวกับเอกสารประวัติศาสตร์ นอกจากนั้นจะไปเสนอระเบียบวิธีปฏิบัติเหมือนระเบียบพัสดุเพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติตามไม่ได้ เรื่องนี้คือปัญหาของโครงสร้างของกฎหมายฉบับนี้ ต้องการให้หน่วยงานเป็นผู้เปิดเผยข้อมูล แล้วองค์กรพิจารณาอุทธรณ์ เป็นการตรวจสอบในระดับชั้นอุทธรณ์เท่านั้น กฎหมายฉบับนี้เขียนว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยให้เหตุผล ซึ่งเหตุผลมีมาก แม้จะมีหลักกฎหมายเขียนก็ไปฟ้องร้องศาล การฟ้องร้องศาลไม่ได้อยู่ที่เอกสาร แต่อยู่ที่พฤติกรรมในเอกสาร

นายกุมพล บัวสวรรค์ (ผู้แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์) ให้ข้อสังเกตว่า ให้พิจารณาปัญหาที่หน่วยงานต่าง ๆ ส่งมา และประเด็นที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ศึกษาในส่วนนั้น ถ้าจะทำในเรื่องกฎหมายจะแก้ไขได้หรือไม่ ทำเรื่องการปฏิบัติในระเบียบที่ไม่ต้องออกกฎหมายทำได้หรือไม่

น่าจะมีการตั้งคณะกรรมการกฎหมายไปศึกษาหาทางแก้ไขอย่างไรในเบื้องต้นก่อน ส่วนที่จะพิจารณากันในวันนี้เป็นเรื่องใหญ่และสำคัญ อาจจะต้องจัดการสมมนาหน่วยงานของรัฐเพื่อมาร่วมกันพิจารณาด้วย

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า ฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมประเด็นที่ได้พิจารณาและนำเสนอว่ามีวิธีการที่จะแก้ไขได้อย่างไรที่ยังเป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ในปัจจุบัน ส่วนที่จะต้องแก้กฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายส่วน ต้องทำเป็นเรื่องใหญ่พอสมควร ในกรณีที่กฎหมายไม่มีบทลงโทษหน่วยงานกรณีไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยต่าง ๆ เรื่องนี้เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณา

นายนิพนธ์ ะกิมิ (ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา) ให้ข้อสังเกตว่าอยากให้งดตั้งเป็นคณะกรรมการเพื่อช่วยแนะแนวด้วย

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า คณะอนุกรรมการชุดนี้ปรึกษากับฝ่ายเลขานุการฯ แล้วตั้งขึ้นมาเพื่อรวบรวมปัญหาอุปสรรคเพิ่มเติมจากคณะกรรมการเพื่อพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรที่จะให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปดูงานที่ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมัน หรือประเทศฝรั่งเศส จะได้เห็นว่าการนี้ใหญ่หรือเล็ก เป็นยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อที่จะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูลข่าวสารซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการหาประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคล ยุทธศาสตร์ คือ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต้องเข้าใจและมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของโลก

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ยุทธศาสตร์ระยะสั้น คือ นำกลับเข้ามาพิจารณาในที่ประชุมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ว่าจะต้องมีเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายอะไรบ้าง ต้องมีโครงการหรือกิจกรรมอะไรเพิ่มเติม รวมทั้งจะไปดูงานที่ต่างประเทศ เรื่องการแก้ไขกฎหมายยังไม่ต้องดำเนินการ

นายขวัญชัย วสวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรจะมีคณะกรรมการ ๒ ชุด ชุดแรก คือ คณะอนุกรรมการที่จะต้องรวบรวมปัญหาอุปสรรคแล้วกำหนดเป็นโครงการออกมา อีกชุดหนึ่ง คือ คณะอนุกรรมการแก้กฎหมาย ยังเห็นว่ามีคามจำเป็น แต่ไม่สามารถกำหนดว่าให้เสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด ถ้าไม่ทำก็จะได้แก้ไข อยากให้ทำต่อเนื่องควบคู่กันไป

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการ ๒ คณะ ประกอบด้วย

๑. คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคในทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาเสนอยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๒. คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ.๒๕๕๐ โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวพิจารณาประเด็นหลักที่ต้องปรับปรุง
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในภาพรวม

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

นางศิริกุล ปัญญาติลก
ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและวิเคราะห์
ผู้จัดรายงานการประชุม